

Asia: VN/558/2022

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi**

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

**Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.**

**Näkemyksenne:**

-

**Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.**

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

**Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.**

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

-

**Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.**

**Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.**

**Näkemyksenne:**

-

**Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.**

**Näkemyksenne:**

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

**Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset**

**Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta**

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?**

-

**Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta**

-

**Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta**

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

**Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)**

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.**

-

**Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;**

**Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;**

**Laki työttömyyskassalain muuttamisesta**

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

-

**Laki ulkomaalaislain muuttamisesta**

-

**Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

-

**Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki palkkaturvalain muuttamisesta;**

**Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

-

**Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

-

**Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta**

-

**Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta**

-

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;**

**Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

-

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;**

**Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

-

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;**

**Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

-

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;**

**Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;**

**Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

-

**Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;**

**Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;**

**Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;**

**Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;**

**Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;**

**Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

-

**Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

-

**Laki tuloverolain muuttamisesta;**

**Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;**

**Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta**

-

**Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

-

**Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;**

**Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;**

**Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

## Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:**

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

## Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

**Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.**

## Muut huomionne esityksestä

**Kommentoitavaa:**

Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestäminen ja kuntiin siirtäminen on osa Sanna Marinin hallituksen työllisyystoimia, joilla pyritään lisäämään työllisten määrää ja vahvistamaan julkista taloutta.

Luonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki työvoimapalveluiden järjestämisestä, jossa säädettäisiin kunnan järjestämistä työvoimapalveluista ja niihin liittyvistä tehtävistä. Lain esittelytekstin mukaan vastuu työnhakijoille sekä yrityksille ja muille työnantajille tarjottavista työvoimapalveluista siirrettäisiin pääosin kunnille.

Työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät muodostaisivat kunnille uuden valtionosuustehtävän. Työttömyysetuuksien rahoitusvastuita uudistettaisiin siten, että kunnan rahoitusvastuu laajenisi työmarkkinatuen lisäksi koskemaan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa. Kunnan rahoitusvastuu ei myöskään katkeaisi työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta kuten nykyisin. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä palveluilla hyödyntämällä kuntaekosysteemin mahdollisuuksia.

Yleishuomiona Etelä-Kymenlaakson kunnat toteavat, että työllisyyspalveluiden siirto kuntiin toisi kunnille lisää mahdollisuuksia vaikuttaa kunnan ja alueen elinvoimaan sekä asukkaiden hyvinvointiin ja osallisuuteen. Onnistuessaan kuntien kokonaisekosysteemin hyödyntäminen voisi sitoa kuntien

elinvoimatyön ja työllisyydenhoidon tiiviisti yhteen. Samalla saisimme suunnattua katsetta työttömyydestä elinvoimaan ja käännettyä perinteistä työllisyyden hoitoa ratkaisukeskeisempään ja dynaamisempaan suuntaan.

Riskinä Etelä-Kymenlaakson kunnat pitävät merkittävän uudistuksen valmistelun varsin tiukkaa aikataulua. Merkittävänä uudistuksen kannalta pidetään myös henkilöstön asemaan ja onnistuneeseen muutosjohtamiseen liittyviä asioita. Etelä-Kymenlaakson kunnat näkevät, että hyvinvointialueen tulee olla tiiviisti mukana valmisteluissa. Etelä- Kymenlaakson kunnat eivät ole olleet työllisyyden kuntakokeiluissa viime vuosina ja Kymenlaaksossa myös sosiaali- ja terveystalvet ovat olleet keskitettyinä kuntayhtymälle jo vuodesta 2019 alkaen. Etelä-Kymenlaaksossa onkin erityisesti kiinnitettävä huomiota yhteistyön rakentumiseen TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa. Etelä- Kymenlaaksossa toivotaan myös tiivistä yhteistyötä työllisyysalueiden välille. Tämänhetkisen valmistelutilanteen pohjalta Kymenlaaksoon on syntymässä kaksi työllisyydenhoitoaluetta Kouvolan valmistellessa asiaa omana toimijanaan. On tärkeää, että työllisyydenhoitoa ei rajata oman työllisyysalueen mukaan, vaan alueellinen yhteistyö on tiivistä.

Etelä-Kymenlaakson kunnat näkevät riskejä myös palveluiden sääntelyyn liittyen. Hyvin tiukka lainsäädännöllinen ohjaus voi haastaa työllisyyspalveluiden aidon uudistamisen uudella toimintatavalla. Riskinä on, että toiminta jatkuu samankaltaisena mutta eri toimijalla. Haasteensa asettaa myös yhdenvertaisen palvelun takaaminen työllisyysalueen sisällä ja valtakunnallisesti. Etelä-Kymenlaakson kunnat pitävätkin kannatettavana, että työllisyyden hoitoon asetetaan myös valtakunnallisia tavoitteita ja luodaan yhteistyön pohjaksi rakenteita. Asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu on pystyttävä takaamaan järjestämisvastuun siirtyessä pienemmille alueille nykyiseen malliin verrattuna. Kuitenkin

Etelä-Kymenlaakson kunnat toivovat, että valtakunnallisesti otetaan huomioon alueiden erilaiset vahvuudet ja tilanteet, eikä pyritä liian tiukkaan ohjaukseen valtion tasolta. Kunnille pitää taata aidosti mahdollisuus toimia oman alueen kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Etelä-Kymenlaakson kunnat suhtautuvat hyvin kriittisesti siihen, että kunnat eivät voisi enää toimia palkkatuetussa työssä työnantajina ja palkata työntekijöitä palkkatuella omiin yksiköihinsä. Tämä vaikeuttaisi tilannetta ja kapeuttaisi vaihtoehtoja niin asiakkaiden kannalta, kuin kuntien näkökulmasta. Kuntien palkkatukityö voi toimia ponnahduslautana yrityksiin ja myös väylänä vakituisempaan työsuhteeseen kunnalla.

Kunnalle palkkatuki mahdollistaa työntarjoamisen heikommassakin työmarkkina-asemassa olevalle ja samalla auttaa kunnan yksiköitä työvoiman saatavuudessa. Lakiluonnoksessa ei ole esitetty myöskään korvaavaa tapaa järjestää palkkatuetun kaltaista työtä kunnissa (vrt. valtion nykyinen mahdollisuus palkata työsuunnittelijoita TE-toimistoihin). Etelä- Kymenlaakson kuntien näkemyksen mukaan palkkatuetun työn mahdollistamiseen kunnissa on lainsäädännössä luotava rakenteet, joiden avulla toiminta voi edelleen jatkua kunnissa.

Kymenlaakson kuntien arvion mukaan digipalveluiden ja tietohallinnon näkökulmasta olennaisinta on ensimmäisenä selvittää järjestämisvastuukysymykset. Tämän jälkeen organisaatio tai organisaatiot voivat ryhtyä tarkemmin suunnittelemaan kokonaisarkkitehtuuria.



Oleellinen kysymys, joka liittyy kiinteästi myös järjestelmiin, on myös asiakirjahallinnon ja arkistojen hallinta eli kenen vastuulle jää esim. tiedonohjaussuunnitelman laatiminen ja sähköisen arkistoinnin toteuttaminen. Esityksessä mainitaan, että kunta voi ottaa käyttöön myös omia järjestelmiä. Etelä-Kymenlaakson kunnat pyytävät huomioimaan, että ennen tätä tulee valtion esittää tarkat kuvaukset järjestelmistä, niiden käytöstä, liittymistä ja rajapinnoista, käyttövaltuuksista sekä yhteentoimivuusstrategia. Käyttövaltuusasiat tulee määritellä tarkkaan, jotta kuntien palvelukseen siirtyvän henkilöstön ja olemassa olevan henkilöstön käyttövaltuudet ovat samalla tasolla. Tietosuojaan kannalta on erityisen tärkeää, että kunnat ja työllisyysalueet saavat riittävää tukea tiedonhallintarakenteiden luomiseksi sekä esimerkiksi rekisterinpitäjän rooliin liittyvien vastuukysymysten ratkaisemiseksi ja toisaalta asiakkaan etujen kannalta toimivan tiedonvaihdon mahdollistamiseksi.

Käyttövaltuusasioissa on huomioitava myös se, että Monialaisten palveluiden osalta tuleva työvoimaviranomainen ja alueen kunnat tekevät tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Olennaisena Etelä-Kymenlaakson kunnat näkevät myös siirtymässä olevasta ICT- kokonaisuudesta kunnille muodostuvat kustannukset.

Etelä-Kymenlaakson kunnat näkevät riskejä rahoituksen ja järjestämisvastuun erottamisessa, koska Etelä-Kymenlaakson kunnissa on erilainen tilanne väestön ja myös työttömyyden rakenteen suhteen.

Haasteena on rakentaa yhteistyömalli, jossa kunnat saavat tarvitsemansa ja toivomansa palvelut ja toisaalta kunnat sitoutuvat kaikkien lakisääteisten TE-palveluiden rahoitukseen riippumatta oman kunnan tilanteesta.

Rahoitusmallin osalta huolta Etelä-Kymenlaaksossa herättää myös tällä hetkellä valmistellut rahoituslaskelmat, joiden perusteella nettovaikutus on Etelä-Kymenlaakson suurimmissa kunnissa negatiivinen. Herää siis kysymys, onko palveluiden rahoitus riittävä ja pystytäänkö rahoituksella takaamaan laadukas muutos ja työpaikkojen säilyminen jatkossa.

Valtionosuuksien määräytymistekijöiksi on ehdotettu laajaa työttömyyttä (30%) sekä työikäistä väestöä (70%). Määräytymistekijät ovat Etelä-Kymenlaakson kuntien näkökulmasta toimivat, mutta niiden suhdetta tulisi arvioida uudelleen. Painoarvoa tulisi siirtää laajan työttömyyden suuntaan, jolloin turvattaisiin tarvittavien palveluiden rahoitusta ja lievennettäisiin kunnille kohdistuvaa riskiä myös huonommassa suhdannetilanteessa.

Suunniteltu kolmen vuoden siirtymäaika rahoituksen osalta jää käytännössä kahden vuoden siirtymäajaksi, koska palvelut siirtyvät vasta loppuvuodesta 2024. Siirtymäaika vaikuttaa varsin lyhyeltä tilanteesta, jossa arviot kuntakohtaisista kustannuksista on valmisteltu täysin laskennallisesti ja tietoa todellisista kuntakohtaisista kustannuksista on haastavaa arvioida ennen uudistuksen varsinaista toimeenpanoa.

Työttömyysetuuksien rahoitusvastuun osalta Etelä-Kymenlaakson kunnat näkevät riskinä poikkileikkaustilanteessa tehdyn kompensoinnin osalta joustamattomuuden suhdannevaihteluiden näkökulmasta.

Työttömyysetuuksien kuluja kehitykseen vaikuttaa suuresti suhdannevaihtelut ja huonossa taloustilanteessa työllisyydenhoidon palveluiden vaikutus työttömyyden kehitykseen heikkenee. Kuntien kannalta suhdannevaihtelut aiheuttavat ison taloudellisen riskin, mikäli kuntakompensaatiota ei tarkisteta jatkossa.

Etelä-Kymenlaakson kunnat näkevät pääosin positiivisena vaativien asiantuntijalausuntojen keskittämisen yhdelle taholle kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta. Etelä-Kymenlaaksossa nähdään kuitenkin myös riskejä siinä, että asiakkaiden työvoimapolitiittiset lausunnot annetaan kahden eri organisaation toimesta. Yhdyspintojen sujuva toimiminen on kyettävä varmistamaan turhien viiveiden välttämiseksi.

Isoimpana haasteena suunnitellussa työttömyysetuusmenojen porrastusmallissa Etelä-Kymenlaakson kunnat näkevät sen, että rahoitusvastuu ei jatkossa katkea, vaikka asiakas ohjattaisiin työllistymistä edistävään palveluun. Riskinä on, että työllisyydenhoitoa ei nähdä riittävän pitkäjänteisenä prosessina ja varsinkin heikommassa työmarkkina- asemassa olevien palvelut heikentyvät.

Etelä-Kymenlaakson kunnat näkevät, että henkilöstön siirtyminen pystytään tekemään sujuvasti ja joustavasti liikkeenluovutuksen periaatteilla. On kuitenkin tärkeää, että henkilöstön siirtosopimukset tehdään huolellisesti ja nimenomaan Kaakkois-Suomen TE-toimiston ja uuden työvoimaviranomaisen välillä. Keskitettyjä ratkaisuja ei nähdä toimivina tässä tilanteessa. Kukin toimija vastaa omalta osaltaan lain mukaisesta yhteistoiminnasta. Niin ikään muiden vastuiden ja sopimusten siirtymisen osalta on huolehdittava selkeästä menettelystä ja huolellisesti laadituista siirtosopimuksista. Kaikille toimijoille on oltava selvää ketkä sopimuksista vastaavat muutoksen jälkeen.

Monialaisen yhteistoiminnan uudistamisessa Etelä-Kymenlaakson kunnat pitävät positiivisena muutoksena asiakaskriteerien perustumista asiakkaan palvelutarpeeseen työttömyyden keston sijaan. Kunnat kuitenkin esittävät huolensa työllistämistä edistävän monialaisen tuen yhteistoiminnan resursoinnista. Tiedossa on, että erityisesti heikommassa työmarkkina- asemassa olevat asiakkaat tarvitsevat runsaasti myös sosiaali- ja terveyspalveluita päästäkseen takaisin työmarkkinoille. Riittävä resursointi myös hyvinvointialueelta on avainasemassa asiakkaiden sujuvien palveluketjujen toteutumiseksi.

Lakiin on sisällytetty myös §16 koskien nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu. Etelä-Kymenlaakson kunnat pitävät pykälää tulkinnanvaraisena ja epäselvänä. Onko ajatuksena, että työvoimaviranomainen järjestää myös ohjaamon kaltaisen toiminnan koko työllisyysalueella jatkossa? Etelä-Kymenlaaksossa nykyinen ohjaamotoiminta on sijoittunut hyvin eri tavalla eri kuntien organisaatioihin (esimerkiksi Kotkassa nuorisotyön yksikköön ja Haminassa elinkeno- ja vetovoimapalveluihin), joten huolena on, että hyvin toimivat rakenteet joudutaan

muuttamaan lainsäädännön vuoksi. Toivomme tarkennusta ohjaamon kaltaisen toiminnan järjestämistä koskevaan säännökseen.

Etelä-Kymenlaakson lausunto on koostettu yhteistyössä kuntien kanssa ja kokoajana on toiminut Kotkan kaupungin työllisyyskoordinaattori. Lausunto syötetään kokonaisuudessaan Lausuntopalvelu.fi-sivustoille ja on siellä nähtävissä osana lainvalmistelutyötä. Lisäksi Etelä-Kymenlaakson kuntien kesken on sovittu, että jokainen kunta halutessaan syöttää tämän lausunnon palveluun.

Ylönen Arto  
Miehikkälän kunta

Kauppila Marja  
Miehikkälän kunta - Kunnanhallitus